

Samfunnssikkerhet i plan

Seniorrådgiver Kjell Erik Kristiansen

Fylkesmannen i Innlandet

20. mar 2019

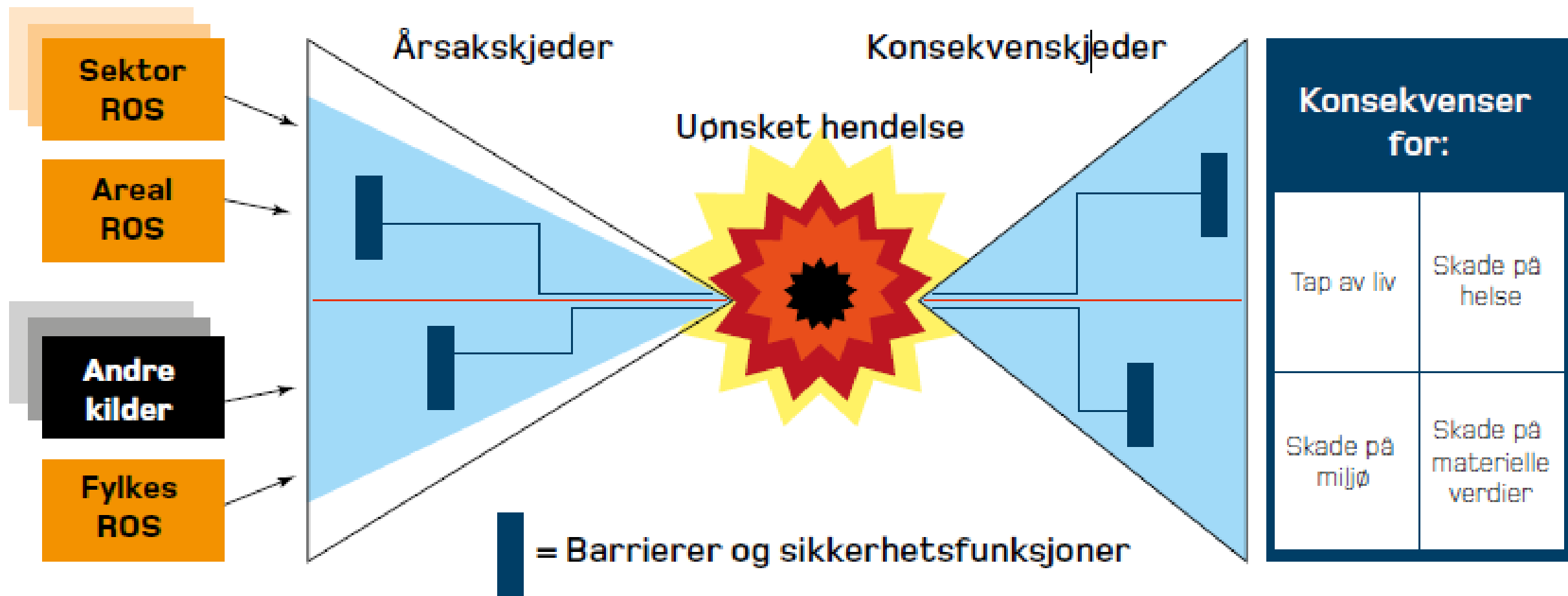
Samfunnssikkerhet i plan

- Plan- og bygningslovens krav til ROS-analyser i arealplaner
- Eksempel
- Tiltak for å redusere risiko
- Innsigelse
- Andre fagmyndigheter

Årsakes, risikomoment, trender som kan føre til en uønsket hendelse, kan komme frem i:

Forebyggende tiltak:
I planlegging etter plan- og bygningslov, i virksomheter mv

Skadebegrensende tiltak:
Beredskapsplanlegging
Plan for krisehåndtering

- Uønskede hendelser av en slik karakter eller omfang at den involverer kommunens ledelse i vurderingen av forebyggende tiltak.
- Uønskede hendelser som berører flere sektorer.

Samfunnssikkerhet i arealplaner

Kommunene er planmyndighet og har ansvar for å ivareta samfunnssikkerhet i planer etter plan- og bygningsloven.

Fylkesmannen har et generelt ansvar på samfunnssikkerhetsområdet og arbeider for at kommunene følger opp samfunnssikkerhet i planleggingen, bl.a. gjennom høringsuttalelser.

Samfunnssikkerhet i arealplaner

Samfunnssikkerhets- og beredskapsmessige forhold skal ivaretas i reguleringsplaner på grunnlag av vurdering og analyse av risiko og sårbarhet, jfr. plan- og bygningsloven § 3-1 pkt. h og § 4-3. Dette skal også omfatte klimatilpasning og konsekvenser av klimaendringer.

Kommunal og moderniseringsdepartementets nye rundskriv H-5/18
Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/samfunnssikkerhet-i-planlegging-og-byggesaksbehandling/id2616041/>

Samfunnssikkerhet i arealplaner

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har utarbeidet veileder om *Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging*, se <https://www.dsb.no/veiledere-handboker-og-informasjonsmaterieill/samfunnssikkerhet-i-kommunenes-arealplanlegging/>

Samfunnssikkerhet i byggesaksbehandlingen

§ 28-1. Byggegrunn, miljøforhold mv.

Grunn kan bare bebygges, eller eiendom opprettes eller endres, dersom det er tilstrekkelig sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- eller miljøforhold. Det samme gjelder for grunn som utsettes for fare eller vesentlig ulempe som følge av tiltak.

For grunn som ikke er tilstrekkelig sikker, skal kommunen om nødvendig nedlegge forbud mot opprettelse eller endring av eiendom eller oppføring av byggverk, eller stille særlige krav til byggegrunn, bebyggelse og uteareal.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om sikkerhetsnivå og krav til undersøkelser, sikringstiltak for person eller eiendom, dokumentasjon av tiltaket og særskilte sikringstiltak.

Risiko- og sårbarhetsanalyse, eksempel

Hendelse/situasjon	Ikke aktuell	Påvirker tiltaket	Tiltaket påvirker	Sannsynlighet	Konsekvens	Risiko	Kommentar/tiltak
NATUR- OG MILJØFORHOLD							
1. Masseras/-skred		x		2	2	4	Det meste av området har svak helling. Enkelte områder innenfor planområdet har helning mellom 1:5 -1:3, men dette er mindre enn 30 grader som anbefales for tiltak i kommunens ROS.
2. Kvikkleire	x						
3. Snøras	x						
4. Flom		x		3	3	9	Det går en bekk gjennom området som ligger nærmere enn 20 meter til noen av boligene. Bekken går åpent i terreng gjennom grøntdrag. Bekker kan ved ekstremnedbør flomme over og medføre erosjon av elvebredden og oversvømmelser med skade på hus og infrastruktur. Særlig ligger noen av de øverste tomtene utsatt

Risiko- og sårbarhetsanalyse, eksempel

6. radongass		x		4	3	12	Almslia ligger innenfor område med høy aktsomhet ovenfor radon. Tiltak ivaretas gjennom krav i TEK17
7. skogbrann	x						
VÆRFORHOLD							
8. vindutsatt		x		2	2	4	Som følge av klimaendringer vil man måtte forvente noe mer ekstremvær som styrtregn og kraftige vindkast som bla. kan påvirke infrastruktur og bygninger. Ringsaker anses likevel å være lite utsatt for ekstremvær. Det samme vil gjelde for Almslia. Flom som følge av ekstremnedbør omtales i eget punkt
9. nedbørsutsatt		x		2	2	4	
10. store snømengder		x		2	1	2	
NATUR- OG KULTUROMRÅDER							
11. sårbar flora			x	2	2	4	Det er ikke registrert trua el verna arter el naturtyper. Området er
12. Sårbar fauna/fisk			x	2	1	2	

Risiko- og sårbarhetsanalyse, eksempel

34. industriområde	x						
35. høyspentlinje	x						
36. avfallsbehandling			x	1	1	1	Boligområdet tilknyttes kommunens kommunale avfallshåndtering.
37. olje-katastrofeomr.	x						
38. utbyggingsforhold		x		1	2	2	NGU sine bergart- og løsmassekart gir ingen indikasjoner på utrygg byggegrunn.
39. overvann				3	2	6	Overvann føres til bekk med lokal fordrøyning og noe infiltrasjon. Med en utbygging blir det mindre areal for infiltrasjon. Arealtek har utarbeidet VA-notat med overvannsberegning.

Risiko- og sårbarhetsanalyse, eksempel

Tabellen nedenfor oppsummerer de ulike punktene i ROS-analysen som er vurdert å være relevante.

Konsekvens: Sannsynlighet:	1 Ubetydelig	2 Mindre alvorlig	3 Alvorlig	4 Svært alvorlig
4 Svært sannsynlig	Nr. 16		Nr. 6	
3 Sannsynlig		Nr. 29, 39	Nr. 4	
2 Lite sannsynlig			Nr. 41	
1 Usannsynlig				

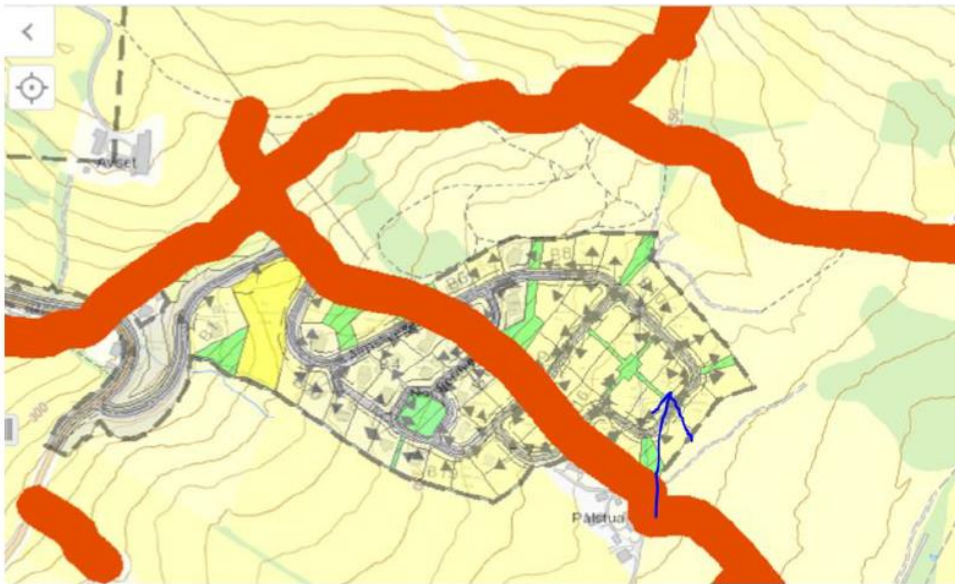
Risiko- og sårbarhetsanalyse

- Høy risiko

Nr. 4) Det går en bekk gjennom planområdet. Ved ekstremnedbør er sannsynligheten stor for at vannet vil flomme over og ta nye veier, jf. kartutsnitt nedenfor.

Risiko- og sårbarhetsanalyse

Figur 2. Bekk avmerket med 20 meter sikkerhetssone. Blå pil viser hvilken retning bekken vil ta ved større/ekstreme nedbørsmengder (kartutsnitt fra InnlandsGIS). På bildet til høyre viser blå pil naturlig flomveg mens rød pil viser hvor bekkeløp krysser under veg og videre gjennom boligområdet.

Det må gjennomføres tiltak for å sikre en trygg flomveg gjennom boligområdet. Se egen vurdering og forslag til tiltak i notat fra Arealtek.

ROS

Avdekke om et område er egnet for utbygging. Kilder til innhenting av informasjon kan være:

- Fare- og aktsomhetskart
- Kommuneplan og reguleringsplaner for omkringliggende områder, herunder hensynssoner med bestemmelser
- Lover, forskrifter, veiledere, rapporter og nasjonale forventinger
- Kommunens helhetlige ROS og plan for oppfølging (I hht lov om kommunal beredskapsplikt etc. (sivilbeskyttelsesloven))
- ROS-analyser for kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner (plan- og bygningsloven)

Retningslinjer for Fylkesmannens bruk av innsigelse

Disse retningslinjene er utarbeidet for å rettlede fylkesmennene i å følge opp hensynet til samfunnssikkerhet i arealplanleggingen, herunder anvisning om bruk av innsigelse dersom nasjonale og regionale føringer for samfunnssikkerhet ikke er tilfredsstillende ivaretatt i kommunale arealplaner jf. § 5-4.

Innsigelse

Dersom et eller flere av følgende forhold avdekkes, er det grunnlag for å fremme innsigelse:

- ROS-analyse i hht § 4-3 ikke gjennomført
- ROS-analysen er mangelfull
- Analysen omfatter ikke alle kjente risiko- og sårbarhetsforhold av vesentlig betydning for å forebygge risiko for tap av liv, skade på helse, miljø, materielle verdier, kritisk infrastruktur og viktige samfunnsfunksjoner.
- Analysen omfatter ikke endring av risiko- og sårbarhetsforhold som følge av utbygging.
- Analysen omfatter ikke risiko- og sårbarhetsforholdene i kombinasjon, herunder en vurdering av konsekvenser av fremtidige klimaendringer i forhold til tiltak i planen.

Innsigelse

Dersom et eller flere av følgende forhold avdekkes, er det grunnlag for å fremme innsigelse:

- Mulige konsekvenser av utbyggingen utenfor planområdet er ikke tilstrekkelig utredet.
- Fylkesmannens føringer for samfunnssikkerhet ved uttalelse til planprogram eller varsel om planoppstart er ikke fulgt opp i planforslaget.

Innsigelse

Dersom et eller flere av følgende forhold avdekkes, er det grunnlag for å fremme innsigelse:

Reguleringsplanen beskriver områder med risiko og sårbarhet, men:

a. Planforslaget beskriver ikke hvordan dette følges opp gjennom planleggingsvirkemidler som

i. arealformål med tilhørende bestemmelser

ii. hensynssoner med tilhørende bestemmelser, herunder om potensielle fareområder

er vist som hensynssoner

iii. bestemmelser til reguleringsplanen herunder om tilfredsstillende utredning av

fareområdet og beskrivelse av risikoreduserende tiltak er i tråd med oppfølging av teknisk forskrift.

Samarbeid

- Fylkesmannen samarbeider bl.a. med NVE, Statens vegvesen, BaneNOR som er fagmyndigheter innenfor deres respektive områder.

